

1. ☒ Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1, Ζωγράφου,
☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13, Χολαργός,
☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

Ε Π Α Ν Α Λ Η Π Τ Ι Κ Ο Δ Ι Α Γ Ω Ν Ι Σ Μ Α
Κ Ο Ι Ν Ω Ν Ι Ο Λ Ο Γ Ι Α Π Ρ Ο Σ Α Ν Α Τ Ο Λ Ι Σ Μ Ο Υ Α Ν Θ Ρ Ω Π Ι Σ Τ Ι Κ Ω Ν Σ Π Ο Υ Δ Ω Ν Γ ' Λ Υ Κ Ε Ι Ο Υ

ΟΝΟΜΑ: _____ Βαθμός %
ΗΜ/ΝΙΑ: Σάββατο, 4 Ιανουαρίου 2020 ΤΜΗΜΑ: _____ ☺

Α' Ομάδα

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος**, ανάλογα με το περιεχόμενό της: (5 ερωτήσεις x 3 μονάδες = /15 μονάδες)

α. Σύμφωνα με τις αντιλήψεις των αρχαίων Αθηναίων και των Ρωμαίων η χειρωνακτική εργασία θεωρούνταν κάτι απαξιοτικό, ενώ κατά το 18ο και 19ο αιώνα η εργασία αποκτά το περιεχόμενο μιας δημιουργικής δραστηριότητας. **Σ**

β. Ταύτιση είναι η διαδικασία με την οποία το παιδί υιοθετεί συμπεριφορές, ρόλους και πολιτισμικά στοιχεία στην προσωπικότητά του και οδηγείται στο να αναγνωρίζει τον εαυτό του σε έναν δάσκαλο, σε έναν αθλητή ή σε έναν από τους δύο γονείς. **Λ**

γ. Όσο πιο χαμηλό είναι το επίπεδο της εκπαίδευσης τόσο πιο θετικός είναι κάποιος σε σεξουαλική συμπεριφορά υψηλού κινδύνου (είναι πιο θετικός στη μη χρήση προφυλακτικού) **Σ**

δ. Το εισόδημα, η φύση της εργασίας (χειρωνακτική ή όχι), η άσκηση των διαφορετικών επαγγελμάτων και η θέση κάθε τάξης στη διαδικασία της παραγωγής, διαφοροποιούν, σύμφωνα με τον Μάρξ, τις δύο τάξεις. **Λ**

ε. Οι κοινωνικές ανισότητες οδηγούν στατιστικά και σε ανισότητες στην περίθαλψη και την υγεία. Σύμφωνα με σχετική μελέτη, με δεδομένη τη θνητότητα ενός νοσήματος, ο αριθμός ιαθέντων απόρων ασθενών ήταν μεγαλύτερος από τον αριθμό των μη απόρων. **Λ**

A2. Να επιλέξετε την **ορθή** από τις προτεινόμενες απαντήσεις:

(2 ερωτήσεις x 5 μονάδες = /10 μονάδες)

1. Η κοινωνικές ανισότητες αντιμετωπίζονται:

γ. με το κράτος πρόνοιας

2. Το εκπαιδευτικό σύστημα στη σύγχρονη εποχή :

δ. όλα τα παραπάνω

B1. Να παρουσιάσετε τις έννοιες: << μηχανισμοί άμυνας >>, << κοινωνικός έλεγχος >>, <<κοινωνική διαστρωμάτωση>>.

Σύμφωνα με την δεύτερη διάσταση της θεωρίας της προσωπικότητας του Φρόυντ, από το «εκείνο», δηλαδή το ασυνείδητο, αναδύονται οι παρορμήσεις, τα ένστικτα και οι βιολογικές ορμές, οι οποίες συχνά συγκρούονται με το «υπερεγώ», δηλαδή την κοινωνία και τον πολιτισμό.

1 Για να μπορέσει το άτομο να αντιμετωπίσει καταστάσεις που του προκαλούν ένταση και άγχος, καταφεύγει συχνά σε **μηχανισμούς άμυνας**.

1 Ο Φρόυντ έχει περιγράψει έναν αριθμό αμυντικών μηχανισμών, οι οποίοι είναι κυρίως έργο του «εγώ».

1 Λειτουργούν όμως υποσυνείδητα και αποσκοπούν στην εξασφάλιση μιας ισορροπίας μεταξύ των τριών μερών της προσωπικότητας.

1 Επομένως το «εγώ» λειτουργεί συχνά ως εξισορροπητικός μηχανισμός ανάμεσα στο «εκείνο» και το «υπερεγώ».

1 Ο **κοινωνικός έλεγχος** είναι το σύνολο των μηχανισμών που χρησιμοποιεί μια κοινωνία, για να γίνουν αποδεκτές οι αξίες της και να εφαρμοστούν οι κανόνες της από τα μέλη της.

1 Η έννοια του κοινωνικού ελέγχου καθιερώθηκε αρχικά από τους κοινωνιολόγους με αφορμή τη μελέτη της παραβατικότητας των νέων στο Μεσοπόλεμο.

1 Σε κάθε κοινωνία υπάρχουν διαφορετικές ομάδες ατόμων που έχουν κάποια κοινά στοιχεία ως προς το επίπεδο ζωής, τις οικονομικές και τις κοινωνικές δραστηριότητες ή τις αξίες τους. Η

1 κατάταξη σε μια ιεραρχημένη κλίμακα των διαφορετικών ομάδων με κοινά οικονομικά, κοινωνικά ή αξιακά στοιχεία ονομάζεται **κοινωνική διαστρωμάτωση**. Βασικό στοιχείο της κοινωνικής διαστρωμάτωσης είναι οι κοινωνικές τάξεις.

(/10 μονάδες)

B2. Να αναφερθείτε στον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουν την κοινωνικοποίηση οι υποστηρικτές της λειτουργιστικής και της μαρξιστικής σχολής.

1 Οι κοινωνιολόγοι που υιοθετούν τη **λειτουργιστική** ή τη **μαρξιστική** προσέγγιση της κοινωνικοποίησης δεν συμπεριλαμβάνουν στην οπτική τους τις έμφυτες παρορμήσεις και τα ένστικτα του ατόμου. Αντίθετα, δίνουν έμφαση στην επίδραση που ασκεί το κοινωνικό περιβάλλον στην ανάπτυξη του ατόμου.

1 Η κοινωνικοποίηση λοιπόν, σύμφωνα με τους κοινωνιολόγους που υιοθετούν τη λειτουργιστική προσέγγιση, αποσκοπεί:

- 4
- στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου,
 - στην αποδοχή των προτύπων συμπεριφοράς από όλα τα μέλη της κοινωνίας,
 - στην ένταξη των ατόμων στους κοινωνικούς θεσμούς και
 - στη διασφάλιση και τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής.

1 • Έτσι, οι λειτουργιστές εξηγούν την κοινωνικοποίηση ως μια διαδικασία που περιλαμβάνει τους τρόπους με τους οποίους η ομάδα (ή συνολικά η κοινωνία) εργάζεται από κοινού για τη δημιουργία σταθερών κοινωνικών σχέσεων.

1 Αντίθετα, οι μαρξιστές προσεγγίζουν την κοινωνικοποίηση ως μια διαδικασία μέσω της οποίας διακινείται η καθεστηκυία τάξη πραγμάτων. Όταν για παράδειγμα, οι άνθρωποι

- 1 κοινωνικοποιούνται, αποδέχονται την οικογενειακή τους καταγωγή μέσω της εκμάθησης των κοινωνικών κανόνων που προσιδιάζουν στην κοινωνική τους τάξη (ή την κοινωνική τους θέση).
- 1 Οι μαρξιστές θεωρούν ότι οι άνθρωποι μαθαίνουν να αποδέχονται την κοινωνική τους θέση, πριν ακόμα αποκτήσουν συνείδηση των οικονομικών σχέσεων κυριαρχίας.
- 1 Μαθαίνουν δηλαδή από νεαρή ηλικία όλους τους κανόνες που διέπουν τη θέση τους και στη συνέχεια αποκτούν συνείδηση της κατάταξής τους στο κοινωνικό πλαίσιο ως κάτι το εντελώς φυσικό.
- 3 Κατά συνέπεια η κοινωνικοποίηση συντηρεί τα κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά προνόμια των κυρίαρχων τάξεων μέσω δομών όπως, για παράδειγμα, η εκπαίδευση, η οποία αναπαράγει τις κοινωνικές θέσεις.

() /15 μονάδες

Β' Ομάδα

Γ1. Να παρουσιάσετε τις απόψεις του Βέμπερ για

- α) τη θρησκεία,
- β) την εργασία κατά την εποχή της βιομηχανικής Επανάστασης και
- γ) την κοινωνική διαστρωμάτωση.

- 2 α. Ο **Βέμπερ** (M. Weber, 1864-1920) θεωρούσε ότι η θρησκευτική συμπεριφορά είναι στην ουσία προσανατολισμένη προς τον επίγειο κόσμο.
- 4 Σύμφωνα με τον Βέμπερ, η εμφάνιση του προτεσταντισμού, ο οποίος έδινε έμφαση στις αξίες της ασκητικής ζωής, της αποταμίευσης, της σκληρής εργασίας και της επένδυσης, συνδέεται ιστορικά με την ανάπτυξη του καπιταλισμού στην Ευρώπη.
- 2 Είναι προφανές επομένως ότι η θρησκεία μπορεί να επηρεάσει τον οικονομικό και τον επαγγελματικό προσανατολισμό των ανθρώπων.
- 3 β. Με τη βιομηχανική επανάσταση η εργασία διαφοροποιείται σημαντικά. Εμφανίζεται η **μισθωτή εργασία**, που προκαθορίζεται από τον εργοδότη.
- 3 Ο Γερμανός κοινωνιολόγος Μ. Βέμπερ κατέδειξε πώς ο **προτεσταντισμός** συνέβαλε στην
- 3 ανάπτυξη της ιδέας του «μόχθου» και της αφοσίωσης του ατόμου στην εργασία του. Στον Λούθηρο βρίσκουμε την άποψη ότι το καθήκον που εκπληρώνεται στις επίγειες συναλλαγές ανάλογα με τη θέση που έχει το άτομο μέσα στην κοινωνία αποτελεί την ευγενέστερη ηθική δραστηριότητα.
- 3 γ. Ο **Βέμπερ** διακρίνει τρεις τύπους κοινωνικής διαστρωμάτωσης:
 - Ο **πρώτος τύπος** διαμορφώνεται ανάλογα με τη **θέση** του καθενός στην ιεραρχία του γοήτρου. Κάθε ομάδα από το σύνολο των κοινωνικών ομάδων χαρακτηρίζεται από έναν τρόπο ζωής, ένα
 - 2 καταναλωτικό πρότυπο, ένα σύνολο ιδιαίτερων αξιών.
 - Ο **δεύτερος τύπος** διαμορφώνεται με βάση την **κατανομή της δύναμης** μεταξύ των ατόμων,
 - 3 πράγμα που σημαίνει την επιρροή που μπορεί να ασκήσει ένα άτομο στη δράση μιας ομάδας.
 - Ο **τρίτος τύπος** κοινωνικής διαστρωμάτωσης είναι αυτός των **κοινωνικών τάξεων**.Η κοινωνική τάξη αναφέρεται ως ένα σύνολο ατόμων που έχουν τις ίδιες «ευκαιρίες στην αγορά», έχουν δηλαδή κοινά οικονομικά συμφέροντα, τα οποία φροντίζουν να τα υπερασπίζονται.

() /25 μονάδες

Δ1. Να αναφερθείτε στην συμβολή των Τέιλορ και Φόρντ στην **οργάνωση της εργασίας** και να συνδέσετε την **κριτική** που ασκήθηκε στο έργο τους με τις **σύγχρονες αντιλήψεις** για τον εργασιακό χώρο και την εργασία.

- 1 Ο **Τέιλορ** (F.W Taylor, 1856-1915) προτείνει την ορθολογικοποίηση των εργασιών στα εργοστάσια της Αμερικής, κατανέμοντας την εργασία:
 - 2 • οριζόντια, έτσι ώστε κάθε εργάτης να εκτελεί μέρος της συνολικής εργασίας,
 - 2 • κάθετα, έτσι ώστε να διαχωρίζεται η σύλληψη της οργάνωσης της εργασίας από την εκτέλεσή της.
- 1 Επειδή οι εργαζόμενοι δεν μπορούν να κάνουν οι ίδιοι την επιστημονική ανάλυση της εργασίας τους, το συγκεκριμένο έργο ανατίθεται στους ειδικούς.
- 2 Έτσι, οι εργάτες γίνονται πιο αποτελεσματικοί αφού μπορούν να περιοριστούν στην επανάληψη μερικών απλών κινήσεων. Στον Τέιλορ ανήκει η φράση «ο σωστός άνθρωπος στη σωστή θέση».
- 2 Ο **Φορντ** (H. Ford, 1863-1947) ακολουθώντας τα βήματα του Τέιλορ, προσθέτει στην οργάνωση της εργασίας το σύστημα της σειράς συναρμολόγησης.
 - 1 Κατ' αυτόν τον τρόπο ο εργαζόμενος εκτελεί μια μηχανοποιημένη εργασία.
 - 2 Δεν είναι δηλαδή οι εργάτες που μετακινούνται στο χώρο δουλειάς εκτελώντας συγκεκριμένες εργασίες, αλλά τα κομμάτια που πρόκειται να συναρμολογηθούν τα οποία μεταφέρονται μπροστά στον εργαζόμενο.
- 2 Οι κοινωνικοί επιστήμονες της δεκαετίας του 1930 άσκησαν **κριτική** στον τείλορισμό, αφού η ανία και η επανάληψη των κινήσεων απομόνωναν τον εργαζόμενο και καθιστούσαν τον ίδιο ένα εξάρτημα της μηχανής (αλλοτρίωση) και την εργασία του μονότονη.
- 2 Ισχυρίστηκαν, όπως ο Ε. Μάγιο (E. Mayo, 1880-1949), ο οποίος πραγματοποίησε πειράματα σε ομάδες εργαζομένων, ότι η αύξηση της παραγωγικότητας δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί με την εντατικοποίηση και την επανάληψη των κινήσεων αλλά με τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας.
- 2 Συγκεκριμένα, τα πειράματα του Μάγιο έδειξαν ότι η βελτίωση της παραγωγικότητας πραγματοποιείται όταν οι εργαζόμενοι έχουν την αίσθηση ότι ανήκουν σε μια ομάδα, όταν υπάρχουν καλές σχέσεις μεταξύ των μελών της ομάδας, όταν αισθάνονται ότι η γνώμη και τα συναισθήματά τους έχουν αξία για την επιχείρηση.
- 1 Οι έρευνες του Μάγιο σηματοδότησαν την απαρχή του θεωρητικού μοντέλου των «ανθρώπινων σχέσεων» στο εργασιακό περιβάλλον.
- 2 Με αφορμή το πείραμα του Μάγιο ξεκίνησε μια δριμεία κριτική στο τείλορικόφορντικό σύστημα οργάνωσης της εργασίας και της παραγωγής, με κύριο άξονα τον αποκλεισμό από την εργασιακή διαδικασία των δημιουργικών ικανοτήτων του ατόμου, όπως είναι η φαντασία, η συνθετική ικανότητα, η κριτική σκέψη, το πνεύμα συνεργασίας.
- 1 Σήμερα ως **εργασιακό χώρο** δεν εννοούμε μόνο το εργοστάσιο. Υπηρεσίες, οργανισμοί, γραφεία, επιχειρήσεις είναι μόνο ένα μικρό δείγμα των σύγχρονων χώρων εργασίας.
 - 1 Αλλά και οι **αντιλήψεις για την εργασία** απέχουν πολύ από αυτές που περιγράψαμε.
 - 1 Στη σύγχρονη πραγματικότητα η εργασία είναι αναγκαία προϋπόθεση επιβίωσης, δικαίωμα για όλους ανεξαιρέτως, το οποίο (πρέπει να) προστατεύεται.
 - 2 Βέβαια, αν θεωρήσουμε την εργασία μόνο προϋπόθεση επιβίωσης και αυτοσυντήρησης του ατόμου, τότε παραβλέπουμε τα ουσιαστικότερα χαρακτηριστικά της, που είναι αυτά της δημιουργικότητας, της επικοινωνίας και της συνεργασίας. Τα χαρακτηριστικά αυτά μας βοηθούν να κατανοήσουμε την ίδια τη ζωή και αποτελούν την ουσία του ανθρώπινου πολιτισμού.

(Καλή) Επιτυχία ☺ σε όλους

Εν Δυνάμει
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

(Καλή) Επιτυχία ☺ σε όλους